

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної роботи

_____ Н. І. Василькова

5 вересня 2018 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
(I половина XX століття)

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 014 «Середня освіта»
014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
освітня програма Українська мова і література.

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 035 «Філологія»
035.01 українська мова та література
освітня програма Українська мова і література

2018 – 2019 навчальний рік

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинського

Розробник програми: Філатова Оксана Степанівна, завідувач кафедри української мови і літератури, доктор філологічних наук, професор.

Програму схвалено на засіданні кафедри української мови і літератури.
Протокол № 01 від «29» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри української мови і літератури _____ (Філатова О.С.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету
Протокол № 1 від «30» серпня 2018 р.

Голова навчально-методичної комісії _____ (Мхитарян О. Д.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету
Протокол від «5» вересня 2018 року № 1

Голова навчально-методичної комісії університету _____ (Василькова Н. І.)

Вступ

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Історія української літератури» складена д. філол. н., проф. Філатовою О.С. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 «Середня освіта» 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітньої програми Українська мова і література; 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 «Філологія» 035.01 українська мова та література освітньої програми Українська мова і література.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є український літературний процес першої половини ХХ століття як естетичний феномен, що відтворює шляхи художньо-естетичного розвитку, національного відродження та поступу.

Міждисциплінарні зв'язки. Програма передбачає врахування міжпредметних зв'язків курсу «Історія української літератури» (1-а пол. ХХ ст.) з курсом українського літературознавства, історії України та історії філософії України, історії української культури.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Мета** – ознайомити студентів із художньою спадщиною представників «Розстріляного Відродження», кращими зразками української літератури першої половини ХХ століття, наголошуючи на естетичних цінностях важливості та значимості володіння фактичним матеріалом, понятійними одиницями, що складають основу набутих та засвоєних знань; розширити естетичне поле сприйняття феномена новітньої української літератури в контексті світової культури.

1.2. **Основними завданнями** вивчення дисципліни "Історія української літератури" є:

- розширювати кругозір студентів за рахунок дослідження важливих пластів літературного процесу відповідно до загальнокультурного контексту;
- ознайомити з умовами розвитку української літератури I пол. ХХ ст., беручи до уваги закономірності поступування світового літературного процесу;
- розвивати художній смак та вміння варіювати кращі зразки заради оновлення жанрів;
- сформувані вміння самостійної навчально-дослідної діяльності та здатності орієнтуватися в кращих зразках української літератури I пол. ХХ ст.;
- удосконалити вміння аналізувати художні тексти;
- спрямувати на осмислення української літератури як цілісності;
- сприяти всебічному розвитку, активному становленню й самореалізації особистості майбутнього фахівця.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні володіти такими компетентностями:

загальнопредметними:

- навички наукової організації праці і застосовувати їх у практичній діяльності; уміти працювати з довідковими джерелами, базами даних різного типу, здійснювати загальнонауковий пошук, аналіз першоджерел;
- вміння використовувати здобуті знання під час проведення прес-конференцій, «круглих столів», «літературних віталень», презентацій книг тощо;
- вміння творчо застосовувати набуті знання під час проходження педагогічної практики;
- здатність генерувати нові ідеї;

фаховими:

- вміння розкривати характерні особливості індивідуального стилю митця;
- навички застосовувати різні аспекти літературознавчого аналізу;
- вміння здійснювати типологічні зв'язки між літературними явищами і фактами;

- використання здобутків сучасної літературознавчої науки;
- вміння виявляти риси взаємовпливу в українському та світовому літературно-мистецькому процесі.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **150 годин, 5 кредитів ECTS.**

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Літературна дійсність 20-30-х років ХХ ст. у контексті національного та соціального життя.

Тема 1. Панорама літературного життя 1920-х років.

Особливості літературного процесу 1920-х рр. в умовах новітньої естетичної стратегії. Панорама літературного життя 1920-х рр. Розмаїття стильових напрямів, шкіл, жанрів поетичного світовідчуття. Духовна еволюція митців. Умовність розмежування творчості за окремими школами і напрямками. Двоколіїність літературного процесу у першій половині ХХ століття. Український ренесанс 1920-х – поч. 1930-х рр. Характеристика літературних угруповань („Гарт”, „Плуг”, „Ланка”, МАРС, „неокласики”, ВАПЛІТЕ, Аспанфут, Нова Генерація, „Авангард”, ВУСПП, „Молодняк”, “Спілка революційних письменників Західної України”). Роль періодичних видань у циркуляції творчих ідей: "Мистецтво", "Шляхи мистецтва", "Червоний шлях", "Життя і Революція", "Плужанин", "Гарт", "Молодняк", "Універсальний журнал", "Нова генерація", "Гроно", "Жовтень", "Арена", "Літературний ярмарок". Політика т. зв. "українізації". „Пролетарська ідеологія” та місце в ній „пролетарських”, „буржуазних” письменників і „попутників”.

Літературна дискусія 1925-1928 рр.: порушення онтологічної проблеми української літератури, культури, нації. Алогічна ініціатива ВКП(б), підміна естетичних понять політичними, перехід до репресій. Література і тоталітаризм. Лист Сталіна до Кагановича (26 квітня 1926 р.) – початок репресій проти українських письменників. Порушення націотворчих проблем у літературній дискусії; протест проти провінційного українства і міщанства; орієнтація на „психологічну Європу”, проголошення „азіатського ренесансу” і „романтики вітаїзм”. Сучасна критична та літературознавча оцінка його творчості. Диспут “Шляхи розвитку сучасної літератури”. „Заява групи комуністів членів “ВАПЛІТЕ”.

Тема 2. Література у межах соціалістичного реалізму: формування канону.

Література і тоталітаризм (1930-1940 рр.). Виникнення поняття „Розстріляне Відродження”. Запровадження „соціалістичного реалізму”. Репресивні заходи влади проти творчої інтелігенції та їх наслідки для української літератури й театру. Репресії, інспіровані СВУ; утворення Спілки Радянських письменників (1934) як свідчення краху літературного життя в Україні. Розгром ВУАН, Всеукраїнської асоціації марксистсько-ленінських інститутів та ін.; вбивство С.Кірова. Третя хвиля політичних репресій. Масове винищення української інтелігенції.

„Соціалістичний реалізм” як штучний напрям у літературі та мистецтві, заснований на підвалинах марксизму-ленінізму в межах тоталітарного режиму. Деформація естетичних категорій, надання їм політичного (вузького) змісту. Запровадження позахудожнього принципу партійності. Дискредитація принципу народності, а в противагу – використання принципу інтернаціоналізму для нівеляції національного духу письменства. Створення Спілки радянських письменників (1934). Узаконення репресій. Перетворення впокорених радянською владою письменників на "класиків соціалістичного реалізму" (П.Тичина, М.Рильський, В.Сосюра, М.Бажан, Ю.Яновський та ін.).

„Адекватна” відповідь О.Корнійчука на запити „соцреалізму” – імітація драми у п'єсах „Загибель ескадри”, „Платон Кречет”, „Богдан Хмельницький”, „В степах України”. Виникнення творів іншої художньої вартості („Труна Тімура” М.Бажана; „Чотири шаблі”, „Вершники” Ю.Яновського; п'єси І.Кочерги „Майстри часу”, „Свіччине весілля”; лірика В.Свідзінського; діалогія „Людолови” З.Тулуб).

Набутки історичної, історико-біографічної та історико-революційної прози у 30-х рр. (як-от: "Людолови" З.Тулуб, "Вершники" Ю. Яновського, "Гроза" А. Шияна, "Мати" А.Головка та ін.). Творчі досягнення і прорахунки прози на тему виховання ("Ранок" І.Микитенка, "Дуже добре" й "Десятикласники" О.Копиленка, "Школа над морем" О.Донченка). Поява т. зв. виробничої прози та проблема рівня її художності. Досягнення пригодницької та науково-фантастичної прози ("Аргонавти всесвіту" В.Владка, "Шхуна "Колумб" М.Трублаїні тощо). Викриття імперіалізму,

фашизму ("По́за межами болю" О.Турянського, "Береза" О.Гаврилюка). Розвиток малих прозових жанрів та їх художні якості.

Кредит 2. Український літературний ренесанс 20-х – початку 30-х років (поезія, проза).

Тема 1. Поезія 20-х – початку 30-х років. Розмаїття стильових напрямів, шкіл, жанрів поетичного світовідчуття.

Трансформація принципів і прийомів символізму. Український символізм як перехідний стиль епохи. Спроби організаційного оформлення символістів ("Біла студія", "Музагет"). Поетика символізму. Національні джерела українського символізму. П. Тичина (1891 – 1967). Творча доля П.Тичини. „Сонячні кларнети” (1918) як вирішальний етап ідейно-художніх пошуків української поезії початку ХХ ст. в умовах духовного пробудження нації. Поняття „кларнетизм” (Ю.Лавріненко) як концентрація світотворчої енергії української ментальності; метафорична концепція збірки. Відчуття історизму в поемі „Золотий гомін”. Поліфункціональний синтез стильових тенденцій у першій збірці П.Тичини. Тривожне передбачення трагедії національної революції в циклі „Скорбна мати”. Збірка „Замість сонетів і октав” (1920) як художній документ національної катастрофи часів революції. Пошуки нових зображально-виражальних засобів у книжці "Плуг" (1920), „В космічному оркестрі” (1921), „Вітер з України” (1924) з їх традиційними формами, авангардистськими, модерністськими системами віршування. Ілюзорні проєкції П.Тичини в поемі-феєрії "Прометей". Трагічна тональність поезій з експресивно радикальними настроями („Загупало в двері прикладом”, „Голод”); внутрішній спротив до розуміння спотвореної радянської дійсності („Хто ж це так із тебе насміється смів”, „До кого говорить?”, „Чистила мати картоплю”). Невдала спроба поєднати конструктивістські принципи з комуністичними ідеями у збірці „Чернігів” (1931). Поема-симфонія „Сковорода” як свідчення згасання енергії у творчості П.Тичини; перехід на віршовану ілюстрацію більшовицької політики. Конформістські тексти пізнього П.Тичини з її портретуванням тоталітарної дійсності. Творче осяяння автора у воєнний та повоєнний періоди творчості. Оцінка творчості поета у критиці та літературознавстві.

Радикальні ознаки революційного романтизму, його риторичні ознаки; їх прояв у ліриці В.Чумака, В.Еллана-Блакитного, Л.Первомайського. Спроба подолання канонічних нормативів романтизму, популярність стихійної лірики В.Сосюри; інтенсивні пошуки іманентної стильової манери в поемах „Червона зима”, „Махно”, „Мазепа”; висвітлення драми „двох Володбук”. Культура поетичних експериментів М.Йогансена (збірки „Дгорі”, „Кроковее коло”); імпульсивна лірика О.Влизька (збірки "За всіх скажу", "Книга балад", "Мій друг Дон Жуан"). Художній протест І.Багряного проти засилля комуністичних ідеологем, поширення "пролетарської літератури" (збірка „До меж заказаних”, поема „Аве Марія”, історичний роман у віршах „Скелька”). Нонконформістський пафос творчості Т.Осьмачки (збірки "Круча", "Скитські вогні", „Клекіт”).

Висока культура лірики "неокласиків" з її "кордоцентричною" стихією національного письменства, органічним поєднанням традиції класики із модерними творчими пошуками. М.Зеров (1890 – 1937) – теоретик українського неокласицизму, видатний майстер поетичного слова, перекладач, історик літератури. Збірка „Камена” (1924) як зразок високих орієнтирів та відданості давньоримським кумирам, французьким парнасям. Ґрунтовні дослідження М.Зерова-літературознавця і критика, перекладна творчість поета.

Життєвий і творчий шлях М. Рильського (1895 – 1964), поета, перекладача, критика, мистецтвознавця. Пошук гармонії та краси в житті і природі, осмислення культурної історії людства, античні образи й мотиви, проблеми мистецтва в потрактуванні поета. Збірки на „Білих островах” (1910), „Під осінніми зорями” (1918), „Синя далечінь” (1922), „Крізь бурю і сніг” (1925), „Тринадцята весна” (1926) та ін. Особливості стилю М.Рильського. Висока художня майстерність. П.Филипович (1891 – 1937). Біографія. Поетична спадщина (збірки "Земля і вітер"(1922), "Простір" (1925). Філософські мотиви. Довершеність поетичних форм. Творча еволюція від символізму до неокласицизму. М.Драй-Хмара (1899 – 1939). Біографічні відомості. Літературна творчість (збірка "Проростань" (1926), неопублікована збірка "Сонячні марші"). Творча еволюція. Історія сонету "Лебеді". Літературознавчий доробок. Переклади. Доля і творчість Ю.Клена (1891 – 1947). Перекладацька діяльність і оригінальна літературна творчість. Поема „Прокляті роки” (1937), новітня епопея „Попіл імперій” (1947). Збірка „Каравели” (1943). В.Домонтович (1894 – 1969) – шостий у гроні „неокласиків” (Ю.Шерех), письменник, літературознавець, філософ, історик,

мовознавець, розвідник.

Український неоромантизм – потужна творча сила літератури 20-х-поч.30-х рр. (В.Сосюра, О.Влизько, М.Бажан). Основні риси, національний пафос. Творчість В.Сосюри (1898 – 1965) – лірика та ліро-епос. Героїка революційної боротьби, багатство внутрішнього світу людини в ранніх поетичних збірках “Поезії” (1921), “Червона зима” (1922), “Осінні зорі” (1924), “Сьогодні” (1925) та ін. Поетичний світогляд В.Сосюри. Поетичні епоси “Тарас Трясило”(1925), “Мазепа” (1929). Мотиви невірського і передкультурівського періодів. Інтимна лірика поета. Є.Плужник (1898–1936). Життєвий і творчий шлях. Мистецький доробок: поезія, проза, драма, переклади. Екзистенціальна природа світосприйняття. Трагічний оптимізм як філософсько-естетична домінанта лірики (зб. “Дні” (1926), “Рання осінь” (1927), “Рівновага” (1943). Драматична дійсність у художньому світі поета (“Розстрільний цикл”). Мотиви, образи, поетика. Сильова еволюція від імпресіонізму до неоромантизму, неокласицизму. Гуманістична концепція поеми “Галілей” (1925); “Канів” (1925). Роман “Недуга” (1928). П’єси “Професор Сухораб” (1929), “У дворі на передмісті” (1929), “Змова у Києві” (1933).

Український авангардизм. Нова концепція світу й культури в маніфестах та програмах. Пошуки нових виражальних засобів для передачі віку техніки й цивілізації, введення урбаністичних мотивів з його елементами епатажу, деструкцією мистецтва, скандалом. Український футуризм у контекстному порівнянні; роль М.Семенка культивуванні нової філософії мистецтва. Етапи еволюції футуризму. Нова Генерація із псевдохудожньою поезією з її ілюстрацією політики компартії. Розгубленість маніфестів і літературної творчості футуристів. „Конструктивістські” спроби В.Поліщука.

Експресіонізм як явище в українській поезії 20-х рр. Елементи поетики експресіонізму в творчості Т.Осьмачки, М.Бажана.

Тема 2. Проблемно-тематичні та жанрово-стильові обрії прози 1920-х рр.

Роль прозаїків старшого покоління (С. Васильченка, Марка Черемшини, В.Стефаніка) в процесі пошуків енергії стилів. Переорієнтація в системі жанрів. Напрямок стильової еволюції. Звернення до нових тем, зумовлених змінами в суспільно-політичному житті країни. Зміни в системі зображально-виражальних засобів. Внесок А.Головка, Ю.Яновського, Б.Антоненка-Давидовича, О.Копиленка, П.Панча, О.Слісаренка, М.Хвильового, В.Підмогильного, Г.Косинки, Г.Михайличенка, М.Івченка у справу творення української літератури ХХ ст. Рух від малих (А.Заливчий, Г.Михайличенко, Г.Косинка, І.Дніпровський, М.Хвильовий, В.Домонтович) до великих епічних форм. Український роман 20-х років ХХ ст.: вектори художнього пошуку. Жанрово-стильове розмаїття української прози.

Експериментальна проза Г.Шкурупія, М.Йогансена, М.Ялового; „Вертеп” А.Любченка, Ю.Яновського, В.Петрова (Домонтовича) та ін. Осмислення національної трагедії у творчості Г.Косинки (новели „На золотих богів”, „В житах”, „Політика”, „Гармонія”; в повісті „Смерть” Б.Антоненка-Давидовича; спроба осмислення колізій сучасності в романах “Робітні люди” М.Івченка, „Чорний ангел” О.Слісаренка, „Бур’ян” А.Головка. Жанр історичної прози як актуалізація генетичної пам’яті („Богун” О.Соколовського); прийом інтелектуального біографізму у творчості В.Домонтовича („Аліна і Костомаров”, „Романи Куліша”).

М.Хвильовий (1893 – 1933). Біографічні відомості. Основні етапи творчого шляху письменника, їх жанрово-стильова характеристика. Естетичні та політичні орієнтації М.Хвильового. Традиції М.Коцюбинського. Дебют М.Хвильового як поета-авангардиста (збірки „Молодість”, 1921; „Досвітні симфонії”, 1922; поема „В електричний вік”). Книга новел „Сині етюди” (1923) як нова сторінка в історії української прози 1920-х рр. Еволюція автора від імпресіоністичної манери з ознаками неоромантизму та експресіонізму до неореалізму. Загострення протистояння уяви та дійсності („Арабески”); високої мети та шляхів, що компрометують і унеможливають її („Кіт у чоботях”, „Редактор Карк” та ін.); викриття антилюдської суті більшовицької революції („Я (Романтика)”, „Мати”, „Брати”); суголосся з оповіданнями В.Підмогильного “Третя революція”, повістю Б.Антоненка-Давидовича „Смерть”, лірикою П.Тичини, Є.Плужника, Д.Фальківського. Критичний струмінь у викривальній прозі М.Хвильового („Іван Іванович”, „Повість про санаторійну зону” та ін.). Порушення важливих проблем національно-культурного відродження України в романі „Вальдшнепи” (1926); дискусійні статті „Камо грядеши”, „Думки проти течії”, „Апологети писаризму”, „Україна чи Малоросія” як реакція на викривлену дійсність. Деградація

носіїв комуністичної ідеї (Карамазов), протиставлення їм вольових, цілеспрямованих особистостей (Аглая). Посилення елементів публіцистики у прозі М. Хвильового. Вплив письменника на розвиток української літератури 1920-х рр. (А.Головко, О.Копиленко та ін.). Трагічна постать М.Хвильового в українській літературі.

В.Підмогильний (1901 – 1937). Біографічні відомості. Джерела та естетична програма творчості. Проза письменника в світлі основних концептуальних засад екзистенціалізму. Особливості неореалізму в українській літературі 1920-х рр. Рання творчість В.Підмогильного, перші психоаналітичні оповідання: „Добрий Бог”, „Гайдамаки”, „Пророк”. Вплив В.Винниченка і європейської класики на В.Підмогильного. Прояв філософського скептицизму в оповіданні „Комуніст”. Повість „Остап Шапталю” з її підґрунтям фрейдизму. Реалістичні новели про голод: „Проблема хліба”, „Собака”, „Син” та ін. Твори, присвячені українським визвольним змаганням („Повстанці”, „Третя революція”). Конфлікт особистості та колективістської ідеології — „Сонце сходить”, „Історія пані Ївги”. Інтелектуально-психологічний роман „Місто” як новий етап розвитку української літератури. Доля національного відродження в романі „Невелика драма”. Проблема раціонального та ірраціонального в „Повісті без назви”.

Г.Косинка (1899 – 1934). Біографія. Літературна творчість (збірки „На золотих богів” (1922); „В житах” (1926); „Політика” (1927); „Вибрані оповідання” (1929). Проблематика. Особливості індивідуального стилю Г.Косинки – майстра новелістичного письма. Психологізм відтворення літературних характерів. Стильові особливості (імпресіонізм, неореалізм).

Ю.Яновський (1902 – 1954). Естетичні засади творчості. Рання проза. Збірка „Мамутові бивні” (1925). Концепція романтичного героя. Збірка „Кров землі” (1927). Роман „Майстер корабля” (1928) – естетичне осмислення художнього ідеалу. Роман „Чотири шаблі” (1930) – проблеми людської гідності, показ трагедії громадянської війни і долі “втраченого покоління”. Роман „Вершники” (1935). Композиційна своєрідність, символіка твору.

Кредит 3. Український літературний ренесанс 20-х – початку 30-х років (драматургія). Кінодраматургія. Сатира і гумор.

Тема 1. Ідейно-тематичний діапазон української драматургії 1920 рр. Українське театральне мистецтво. Естетичні засади “Молодого театру” та театру “Березіль”.

Розквіт української драматургії 1920 – на поч. 1930-х рр. Динамічний розвиток українського театру у двох напрямках: з дотриманням побутово-етнографічних традицій „корифеїв” (Г.Юра) та спрямуваннях до модерністських віянь („Березіль” і режисер Лесь Курбас). Художні пошуки у драматургії Я.Мамонтова, М.Ірчана, І.Дніпровського, К.Буревія, І.Кочерги, І.Микитенка. Дискусії довкола завдань, місії театру. Повернення професійного театру і професійної драматургії. Продовження традицій Лесі Українки, В.Винниченка, О.Олеся – творців модерного українського театру. Лесь Курбас та українське театральне мистецтво. Естетичні засади „Молодого театру” та театру „Березіль”. Еволюційний характер розвитку українського театру від масово-агітаційного (1917-1919) до психологічного (театри ім. Т.Шевченка, І.Франка). Творчі позиції М.Терещенка, Г.Юри. Жанрово-тематичне новаторство. Театрознавча діяльність Г. Ігнатовича.

М.Куліш (1892 – 1937). драматург-новатор, основоположник новітньої драматургії. Дебют М.Куліша п'єсою „97”, її постановка у театрі ім.І.Франка (Харків); наступні варіанти як увиразнення психологічної достовірності штучного голоду 1921 р. Драми „Комуна в степах” (1925, 1931) та „Прощай, село!” (1933) як продовження авторської трилогії про село, вплив комуністичної ідеології. „Отак загинув Гуска” (1925) перший трагіфарс, поглиблений у сатиричній комедії „Хулій Хурина” (1926); ремінісценції мотиву за твором І.Еренбурга „Хулію Хуреніто”; розкриття паразитарної природи шахрайства. Катастрофа революційного фанатизму у мелодрамах „Зона” (1926), „Закут” (1929). Викриття хворобливості соціалістичної дійсності у трагікомедії екзистенціального змісту „Народний Малахій” (1928): пророцтво самозпаного "наркома" Малахія Стаканчика про „голубу даль”, про Єрусалим як типовий вияв ідеологічного фанатизму. Актуальність мовної проблематики в Україні (комедія „Мина Мазайло”): звернення до традиції світової драматургії („Буржуа-шляхтич” Ж.Б.Мольєра). Полеміка М.Куліша з „Днями Турбіних” М.Булгакова, продовження цієї полеміки у п'єсі „Патетична сонета”, схваленій зарубіжною критикою (Ф.Вольф) та осудженій більшовиками. Трагедія гуманізму, втілена в образі Ілька Юги. Вертепна побудова „Патетичної сонати”, циклічна організація художнього часу в драмі „Маклена Граса” (1932-1933); еклезіастівський пафос і філософія безнадії, зумовлена реаліями репресивної диктатури. Співпраця М.Куліша з „Березолем”,

його участь у діяльності ВАПЛІТЕ, Пролітфронту.

Тема 2. Кінодраматургія. Сатира і гумор.

О.Довженко (1894 – 1956). Творча діяльність кіномитця. Естетична довершеність фільму “Земля” (1930) та однойменної кіноповісті. Епічність узагальнень героїчного і стражденного шляху української людини в роки Великої Вітчизняної війни в кіноповісті “Україна в огні” (1943). “Щоденник” (1941 – 1956) О.Довженка – гуманістичний документ, протест проти тоталітаризму. Естетичні уроки О.Довженка (“Зачарована Десна” (1942 – 1956). Ознаки новаторської поетики митця.

Розширення можливостей гумору і сатири у творчості Остапа Вишні, В.Чечвянського, Костя Котка, Ю.Вухналя. Засудження великодержавного шовінізму та малоросійської закомплексованості в гуморесках Остапа Вишні „Дещо з українознавства”, „Чухраїнци”, „Чукрен”. Оксиморонна семантика та стилістичний колорит його творів. Ідейно-тематичне та жанрове багатство. Роль Остапа Вишні (1889 – 1956) у творенні української сатири. Гуманістична наснаженість творчості, панорамність тематично-проблемних зацікавлень в “усмішках”: “Вишневі усмішки сільські”, “Вишневі усмішки кримські” (1925), “Українізуймося” (1926), “Вишневі усмішки театральні”, “Моя автобіографія” (1927).

Кредит 4. Літературне життя Західної України першої половини ХХ століття.

Тема 1. Літературне життя Західної України в міжвоєнний період.

Особливості літературного життя в Галичині. Запровадження заідеологізованої прокомуністичної літератури (літературне угруповання „Горно”, щомісячник „Вікна”). Поява журналу „Логос”; гуртування довкола письменників з католицькою орієнтацією. Періодичні видання, їх специфіка (“Літературно-науковий вісник”, “Дзвони”, „Дажбог”, „Ми”). Українська стрілецька поезія (М.Ірчан, В.Бобинський, Ю.Шкрумеляк, Р.Купчинський, О.Бабій).

Літературно-мистецькі школи, угруповання. Літературна група “Митуса” (В. Бобинський, О.Бабій, Р. Купчинський, Ю. Шкрумеляк), її стильові пошуки. Письменники націоналістичної групи від “ЛНВ” до “Вістника” (Є. Маланюк, Л.Мосендз, О.Теліга, О.Ольжич, Ю.Клен („вісниківська квадрига”), О.Стефанович, Ю.Липа. Об’єднання католицьких літераторів “Логос” (О.Мох /Орест Петрійчук, С. Семчук, Г.Лужницький /Меріям/). Група літературно-мистецького місячника “Назустріч” (М.Рудницький, С.Гординський, Ю.Косач); „Дзвони” (Наталена Королева, Б.-І.Антонич, У.Самчук, К.Гриневичева); „Дажбог” (Є.Пеленський, Б.-І.Антонич, Б.Кравців). Письменники радянофільської орієнтації (група “Горно” (О.Гаврилюк, Я.Галан, П.Козланюк, С.Тудор), журнал “Вікна”). Група журналу-місячника „Нові шляхи” (А.Крушельницький, Ю.Косач).

Б.-І.Антонич (1909 – 1937). Доля і творчість. Унікальна постать Б.І.Антонича в історії української літератури. Яскрава національна характерність його творчості. Пізнання філософських істин світу через культ природних сил і поетичних вірувань нашого народу. Збірка “Привітання життя” (1931), “Три перстені” (1934), “Книга Лева” (1938), „Зелена Євангелія” (1938). Літературознавча діяльність Б.-І.Антонича.

Тема 2. Західноукраїнська проза доби міжвоєнної.

Розширення можливостей прози у творчості В.Стефаніка („Марія”, „Сини” та ін.), О.Кобилянської („Апостол черні”); мотив абсурду у повісті „По за межами болю” О.Турянського; осмислення трагедії національно-визвольних змагань 1917-1921 рр. у доробку Ф.Дудка, К.Поліщука, Ю.Горліса-Горського та ін. Осмислення історичної долі народу у тетралогії Б. Лепкого „Мазепа”, повістях К.Гриневичевої „Шоломи на сонці”, „Шестикрилець”, Н.Королевої „І313”, „Предок”. Б.Кравців: романтичні настрої у поєднанні з „неокласичною” пластикою. Лірика С.Гординського: еволюція від авангардистських експериментувань до класичної випрозореності вірша. Творчі пошуки Ю.Косача, І.Вільде та ін. Літературознавчі розвідки М.Ільницького, С.Андрусів, присвячені поколінню.

Кредит 5. Український літературний процес міжвоєнного двадцятиліття в еміграції.

Тема 1. Еміграція як соціально-політичне і духовно-культурне явище. Центри української еміграції.

Еміграція як соціально-політичне і духовно-культурне явище. Центри української еміграції (Відень, Берлін, Париж, Варшава, Прага). Українські видавничі, освітні, культурні осередки. Друковані органи „Нова доба” (Відень, 1920 – 1921), „Веселка” (Каліш, 1922 – 1923), „Нова

Україна” (Прага, 1922 – 1928), „Тризуб” (Париж, 1926 – 1939), „Ми” (Варшава, 1933 – 1939). „Празька школа”. Літературне покоління емігрантів міжвоєнного періоду. Чехо-Словаччина Т.Масарика як осередок національного свідомого письменства. Спільні риси у творчості „пражан”: естетична концепція, принципи літературної діяльності, перші публікації. Доктрина “державницької літератури”.

Самобутня творчість поетів з яскраво вираженою „філософією чину”: О.Ольжича, Л.Мосендза, Ю.Клена (О.Бургарда), Н.Лівицької-Холодної, О.Лятуринської, О.Стефановича та ін. Обстоювання потреби виховання національного чину при визнанні автономності мистецтва, полеміка з цього приводу з Д.Допцовим, публікації творів „пражан” у редактованому ним часопису „Вісник” (1933-1939); до 1933 – „Літературно-науковий вісник”. Художня позиція літературної групи „Танк” (Варшава) та її прихильників (Ю.Липа, Н.Лівицька-Холодна, Є.Маланюк та ін.). Перегук творчих настанов „Празької школи” з орієнтаціями покоління „розстріляного відродження”. Акцентування до національно-культурної традиції при подоланні гальмівних, неадекватних історичним вимогам рис ментальної свідомості. Утвердження нового, діяльного типу українця, екстраполяція його до дійсності міжвоєнного покоління, періоду Другої світової війни.

Є.Маланюк (1897 – 1968). Формування Є.Маланюка у міжвоєнний період; заснування журналу „Веселка” (1922-1923). Вплив на кристалізацію концепції творчості представників „Празької школи”. Синтез неоромантичних, символістських та „неокласичних” тенденцій; критичне ставлення до авангардизму; акцентування дисципліни поетичного мислення. Загострення антитетичної символіки в образах "степової Еллади" і потворної „чорної Еллади”, „Антимарії” як взаємовиключний прояв України. Жорстка, експресивна вольова манера поетичного мовлення Є.Маланюка (зб. „Стилет і стилос”, 1925; „Гербарій”, 1926; „Земля і залізо”, 1930; „Земна Мадонна”, 1934; „Перстень Полікрата”, 1939). Любовна лірика Є.Маланюка. Літературно-критична, громадська діяльність.

Тема 2. Тематичний діапазон і стильове розмаїття літератури еміграції: творчість Ю. Дарагана, Л. Мосендза, О. Ольжича, О. Теліги та ін.

Ю.Дараган (1894 – 1926). Життєвий і творчий шлях. Зб. поезій „Сагайдак” (1925) – філософія оптимізму, боротьби, мотиви „бронзи і металу”, відтворення образів поетичного світу княжої України, цикл „Луна минувшини”. Перший літературний документ про інспірований більшовиками голодомор — повість „Марія” У.Самчука. Поліфонічне зображення долі волинського селянства у романі „Волинь”; історія Гуцульської Республіки в романі „Гори горять”.

О.Ольжич (1907 – 1944). Науковець, революціонер, поет. Поезія О.Ольжича в контексті групи „Вісника” Д.Донцова. Мотиви праісторії людства, ідея циклічності культур у зб. "Рінь" (1935). Образ незламного борця, української революційної дійсності у зб. „Рінь” та „Вежі” (1940). Поема „Городок” (1932), цикл "Незнаному воякові" (1935). Зб. „Підзамче” (1946) – „жива душа в державній бронзі” (Ю.Шевельов). Єдність особистого і загального. Публіцистика О.Ольжича.

О.Теліга (1907 – 1942). Особистість і доля. Олена Теліга – „поетка вогненних меж” (Д.Донцов). Лірико-біографічна поезія, громадянські мотиви творчості. Посмертні збірки “Душа на стороні” (1946), “Прапори духа” (1947), “На чужині” (1947). Співробітництво у „Віснику” Д.Донцова. Членство в ОУН, праця в Культурній Рефертурі. Вірність національно-визвольній ідеї як визначальна риса світобачення О.Теліги. Концепція нового мистецтва в публіцистиці О.Теліги.

О.Лятуринська (1902 – 1970) – поетеса, малярка скульпторка, фольклористка, перекладачка, дитяча письменниця. Поетичні зб. „Гусла” (1938), „Княжа емаль” (1941). Шукання нового слова в поєднанні з глибоким патріотизмом, бойовим духом, мужністю і ніжністю. О.Стефанович (1899 – 1970). Історична тематика з княжих та козацьких часів, зображення боротьби українського народу за незалежність у поетичних збірках "Поезії" (1927), „Stefanos – 1” (1938). Л.Мосендз (1897 – 1948) – поет, новеліст, повістяр. Поетична збірка „Зодіак” (1941), поеми „Канітферштан” (1945), „Волинський рік” (1948).

3. Рекомендована література

Основна література:

Базова література:

1. Дзюба І. М. Пастка. Тридцять років зі Сталіним. П’ятдесят років без Сталіна. Київ: Криниця, 2003. 144 с.
2. Історія української літератури ХХ – поч. ХХІ ст. : у 3-х т. /За ред. В.І.Кузьменка. – К.: Академвидав,

2014. – Т.1. – 536 с.

3. Історія української літератури ХХ століття: у 2-х кн. – К.: Либідь, 1994. – Кн.1.
4. *Кавун Л. І. “М’ятежні” романтики вітаїзму: проза ВАПЛІТЕ: монографія.* – Черкаси: Брама-Україна, 2006. – 328 с.
5. Ковалів Ю. Історія української літератури. Кінець ХІХ – початок ХХ ст. – К.: Академія, 2014. – Т.3. – 472 с.
6. Ленська С. Українська мала проза 1920–1960-х років: на перетині жанру і стилю: монографія. – Полтава: ПолтНТУ, 2014. – 656 с.
7. Мовчан Р. Український модернізм 1920-х: портрет в історичному інтер’єрі. – К.: ВД «Стилос», 2008. – 544 с.
8. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – Київ: Либідь, 1999. – 447 с.
9. Розстріляне Відродження: Антологія 1917-1933: Поезія-проза-драма-есеї / Упор., передм., післям. Ю.Лавріненка. – К.: Смолоскип, 2007. – 976 с.
10. Українське слово. Антологія української літератури та літературної критики ХХ ст.: у 4 т. – Т. 1, 2. – Київ: Дніпро, 1994.
11. Філатова О. Автор і текст у системі соцреалізму: монографія. – Миколаїв: Іліон, 2017. – 244 с.
12. Філатова О., Казанжи О. Українська література 20–30-х років ХХ століття: основні тенденції розвитку й естетична стратегія: навч. посібн. – Миколаїв: Іліон, 2013. – 235 с. (з грифом МОН України).

Додаткова література:

1. «З порога смерті ...» Письменники України – жертви сталінських репресій. – К, 1991.
2. 20-ті роки: Літературні дискусії полеміки. – К., 1991.
3. Агєєва В. «Зайві люди « в прозі Миколи Хвильового // Слово і час. – 1990. – № 10
4. Агєєва В. Автор і герой у структурі новели Миколи Хвильового // Слово і час. – 1993. – № 12.
5. Барабаш Ю. Український Єремія. Євген Маланюк: парадигма малоросійства // Слово і час. – 1997. – №1.
6. Бернадська Н. Іван Багряний // Українська мова і література. – 1999. – Ч. 38.
7. Бойко Г. Творчість Євгена Маланюка. Матеріали до уроків // Українська мова і література. – 2004. – Ч. 11.
8. Брюховецький В. Микола Зеров. – К., 1990.
9. Вакуленко Д. Сучасна українська драматургія: основні тенденції розвитку (1945-1972). – К., 1973.
10. Вдовиченко Л. «Тигролови»: Проблематика твору і характеристика образів // Українська мова і література. – 2002. – Ч.14.
11. Весни розспіваної князь: Слово про Антонича. – Львів, 1989.
12. Войчишин Ю. Ярий крик і біль тужавий: Поетична особистість Є.Маланюка.-К., 1993.
13. Гальченко С. Текстологія поетичних творів П.Тичини. – К., 1990.
14. Гальченко С. Я сміявся і плакав з любові. – К., 1992.
15. Гальчук О. Античний світ у творчості Миколи Зерова // Вересень. – 1996. – № 1.
16. Гальчук О. Поетичне осмислення Миколою Зеровим світової культурної спадщини // Дивослово . – 1997. – № 8.
17. Голобородько Я. Архітектонічна партитура комедії Миколи Куліша // Слово і час. – 2002. – № 12.
18. Голобородько Я. Духовний подіум М.Куліша // Дивослово. – 2002. – №12.
19. Голобородько Я. Художньо-інтелектуальна аура Миколи Куліша // Українська література в загальноосвітній школі. – 2003. – №1.
20. Голубєва З. Іван Кочерга. –К., 1983.
21. Голубєва З. Юрій Смолич: Нарис життя і творчості. – К., 1990.
22. Гон М. Послав я в небо свою молитву (Біблійна образність збірки П.Тичини «Сонячні кларнети») //Українська література в загальноосвітній школі. – 2001. – № 2.
23. Гребньова В. «Народ, який не знає своєї історії, є народ сліпців». Творчість О.Довженка періоду Другої світової війни: пошук вічних істин // Дзвін. – 1996. – №7.
24. Гречанюк С. На тлі ХХ століття. – К., 1990.

25. Гришко В. Невгасна віра в людину // Слово і час. – 1991. – № 10.
26. Грищенко В. Парадокси розстріляного пророка (Трагічні обставини голоду на початку 20-х років у п'єси М.Куліша «97») // Українська література в загальноосвітній школі. – 2000. – № 6.
27. Гроно нездоланих митців: Навчальний посібник. – К., 1997.
28. Губар О.І. Павло Тичина. Літературний портрет. – К., 1981
29. Гусева С. Тема уроку «Тигролови» І.Багряного // Слово і час. – 1991. – №6.
30. Даниленко В. Сталінізм в Україні: 20-30-і роки. – К., 1991.
31. Дем'янівська Л. Андрій Малишко: Життя і творчість. –К., 1985.
32. Дзюба І. Знаки духовної співмірності (штрихи до світового контексту естетики Олександра Довженка) // Дивослово. – 1996. – №1.
33. Дніпровський І. Микола Хвильовий: Портрет мятежника // Сучасність. – 1992. – № 3.
34. Довженко і світ. Творчість О.П.Довженка в контексті світової культури. – К., 1984.
35. Дончик В. Г. Український радянський роман: Рух ідей і форм. Київ: Дніпро, 1987. 427 с.
36. Дробот П.М. Вивчення творчості Івана Кочерги. – К., 1981.
37. Дунай П. Павло Тичина – знакова постать розчакнутої душі // Українська мова і література. – 2004. – травень. – число 19.
38. Енциклопедія постмодернізму / [ред. Ч. Енkvіста, В. Е. Тейлора]. — пер. з англ. — К. : Основи, 2003. — 504 с.
39. Єфремов С. Валер'ян Підмогильний // Єфремов С. Історія українського письменства. – К., 1995.
40. Жила С. Особливості вивчення п'єси М.Куліша «Маклена Граса» // Українська література в загальноосвітній школі. –2001. – №5.
41. Жулинський М. І забуття – в безсмертя. – К., 1990.
42. Жулинський М. Іван Багряний // Слово і час. – 1991. – № 10.
43. Жулинський М. Микола Хвильовий. – К., 1991.
44. З архіву П.Тичини: Зб.документів і матеріалів. –К., 1990.
45. Зуб І. Остап Вишня : Риси творчої індивідуальності. – К., 1991.
46. Іванова Н.І. Концепція життєтворчості в естетиці та поезії О.Довженка // Літературознавство. Кн. II. – К., 2000.
47. Ільєнко І. Жага: Труди і дні Максима Рильського. – К., 1995.
48. Ільєнко І. У жорнах репресій: про українських письменників (за архівами ДПУ-НКВС). – К., 1995.
49. Ільєнко І. Жага: Труди і дні Максима Рильського. – К., 1995.
50. Ільницький М. Богдан-Ігор Антонич. – К., 1991.
51. Ільницький М. Західноукраїнська та еміграційна поезія 20-30-х років. –К., 1989.
52. Ільницький М. Степове прокляття України (Євген Маланюк) // Ільницький М. Від «Молодої Музи» до «Празької школи». – Львів, 1995.
53. Кисельов Й. Іван Кочерга // Драматурги України: Літературні портрети. – К., 1967.
54. Климентовська О. Історико-літературний феномен «Празької школи» // Дивослово. – 2003. – №10.
55. Клочек Г. Душа моя сонця намріяла. Поетика «Сонячних кларнетів» Павла Тичини. – К., 1986.
56. Клочек Г. Романи Івана Багряного «Тигролови» і «Сад Гетсиманський». – Кіровоград, 1988.
57. Ковалів Ю. Літературна дискусія 1925-1928 рр. – К., 1990.
58. Ковалів Ю. Романтична стильова течія в українській радянській поезії 20-30-х років. – К., 1988.
59. Ковалів Ю.І. Кларнетизм Павла Тичини – нереалізована естетична концепція // Слово і час. – 2003. – № 1.
60. Ковальчук О. «Ідеологізоване» тіло як фактор буття (Версія Валеріана Підмогильного) // Сучасність. – 1997. – № 7-8.
61. Ковальчук О. «Ми є. Були. І будемо!» (Вивчення роману Івана Багряного «Тигролови» // Дивослово. – 1999. – №7.
62. Ковальчук О. Новітній українець у саду Страждань: образ головного героя роману І.Багряного «Сад Гетсиманський» // Дивослово. – 1998. – № 7.
63. Когут С. Концепція новочасного Месії у драмі М.Куліша «Народний Малахій» // Дивослово. – 2002. – №1.

64. Коломієць Л. «Місто» В.Підмогильного: проблематика й структурна організація // Слово і час. – 1991. – № 5.
65. Колп В. Мала проза В.Підмогильного // Слово і час. – 1999. – № 2.
66. Корогодський Р. Довженко в полоні // Українська мова та література. – 2004. – Ч.41.
67. Корогодський Р. Хресна дорога до «Зачарованої Десни» // Довженко О. Господи, пошли мені сили. – К., 1984.
68. Костенко Н. Поетика М. Бажана. – К., 1981.
69. Костюк Г. Сталінізм в Україні (Генега і наслідки). – К., 1995.
70. Кочерга І. Радість мистецтва. – К., 1973.
71. Кошелівець І. Про затемнені місця в біографії Олександра Довженка // Дніпро. – 1994. – № 9-10.
72. Кравченко Б. Соціальні зміни і національна свідомість в Україні ХХ століття. – К., 1997.
73. Красильникова О. Драматургічні образи Миколи Куліш: стенографічна інтерпретація // Слово і час. – 1993. – №12.
74. Кремінь Т. Метафорика еротизму в ліриці представників "Розстріляного Відродження" // <http://maysterni.com/publication.php?id=22954>
75. Кремінь Т. Сугестивність у ліриці Володимира Свідзінського // <http://maysterni.com/publication.php?id=22955>
76. Крижанівський С. Максим Рильський. – К., 1985.
77. Кудрявцев М. Драма Миколи Куліша «Патетична соната»: сучасне прочитання // Українська література в загальноосвітній школі. – 2004. – № 7.
78. Кузякіна Н. Драматург Іван Кочерга. – К., 1968.
79. Кузякіна Н. Іван Кочерга – театральний критик // Радянське літературознавство. – 1969. – № 6.
80. Кузякіна Н. Нариси української драматургії (1917-1934). – К., 1958.
81. Кузякіна Н. Олександр Довженко та Лесь Курбас // Дніпро. – 1994. – № 9-10.
82. Кузякіна Н. П'єси М.Куліша: Літературна і сценічна історія. – К., 1970.
83. Кузякіна Н. П'єси Миколи Куліша: Літературна і сценічна історія. – К., 1970.
84. Кухар О. Проблема митця й мистецтва в естетиці й поезії Є.Маланюка // Дивослово. – 2002. – №2.
85. Куценко М. Український геній у вигнанні: Олександр Довженко // Слово і час. – 1997. – № 3-4.
86. Лавріненко Ю. Валер'ян Підмогильний // Дивослово. – 2001. – № 2.
87. Лазаренко В. Олександр Довженко: версія вбивства і невідомий лист // Київ. – 1999. – № 3-4.
88. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. — Чернівці : Золоті литаври, 2001. — 636 с.
89. Лисенко Н. Лише слово наше й пам'ять наших вчинків (Тичина в оцінці Є.Маланюка) // Слово і час. – 1992. – № 10.
90. Лісова О. «Я України син, України...». Через призму «Щоденника» О.Довженка) // Українська література в загальноосвітній школі. – 1999. – № 6.
91. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / [авт.-уклад. Ю. І.Ковалів]. — Т.1. — К. : Академія, 2007. — 608 с.
92. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / [авт.-уклад. Ю. І.Ковалів]. — Т. 2. — К. : Академія, 2007. — 624 с.
93. Літературознавчий словник-довідник / [ред. колегія Р. Т.Гром'як, Ю. І.Ковалів та ін.]. — К. : Академія, 1997. — 752 с.
94. Логвиненко І. Іван Багряний // Українська мова і література. – 1999. – Ч. 38.
95. Луцький Ю. Літературна політика в Радянській Україні (1917–1934 роки). – К., 2000.
96. Луцький Ю. Літературна політика в Радянській Україні 1917-1934. – К., 2000.
97. Луцій С. «Любий друг»? («Місто» В.Підмогильного) // Слово і час. – 1998. – №7.
98. Маланюк Є. Книга спостережень. – К., 1997.
99. Марцинюк Т. Людина на трагічному іспиті історії (На матеріалі художньої прози І.Багряного) // Вітчизна. – 1996. – №4.
100. Медвідь Н. Національна своєрідність О.Довженка // Дивослово. – 1999. – №9.
101. Мелешко В. Кларнетизм ранньої лірики Павла Тичини // Українська література в загальноосвітній школі. – 2002. – №4.

102. Мельник В. Суворий аналітик доби. Валер'ян Підмогильний в ідейно-естетичному контексті української прози I половини ХХ століття. – К., 1994.
103. Мельник М. На перехресті міста і села (роман Підмогильного «Місто» у критиці 20-х років) // Літературні дискусії, полеміки: Літературно-критичні статті. – К., 1991.
104. Мишанич О. Повернення: Літературно-критичні статті і нариси. – К., 1997.
105. Мовчан Р. «Шлях безумної подорожі» // Укр. мова та література. – 1988. – Березень. – Ч. 10.
106. Мовчан Р. Проза В.Підмогильного // Дивослово. – 2000. – №1.
107. Могильницька Г. Моральна проблематика драми І.Кочерги «Ярослав Мудрий» // Українська мова і літератури в школі. – 1999. – №3.
108. Мойсеєв І. Філософія Олександра Довженка // Філософська і соціальна думка. – 1994. – № 5-6.
109. Моринець В. Володимир Сосюра: Нарис життя і творчості. – К., 1996.
110. Мудрак Л. Ідейно-художній аналіз роману І.Багряного «Тигролови» // Українська мова та література. – 1999. Ч.38.
111. Мукомела О. Невідоме: сторінки літературної дискусії // Слово і час. – 1990. – №1.
112. Наєнко М. Григорій Косинка: Літературно-критичний нарис. – К., 1989.
113. Неврлий М. Українська поезія 20-х рр.: Мікро-портрети в художніх стилях і напрямках. – К., 1991.
114. Неділько В. Майстер вічності // Кочерга І. Твори. – К., 1968.
115. Новиченко Л. Поетичний світ Максима Рильського (1910-1940). – К., 1980.
116. Новиченко Л. Тичина і його час: незайві доповнення // 20-ті роки: літературні дискусії, полеміки. – К., 1990.
117. Панченко В. Арки і шибениці (драматургія Миколи Куліша). Авторська серія «Урок літератури». – Кіровоград, 1977.
118. Панченко В. Юрій Яновський: Життя і творчість. – К., 1988.
119. Партач Н. Утопічний характер «загірної комуни» М.Хвильового // Слово і час. – 1998. – №6.
120. Письменники Радянської України (Збірник). – Київ: Рад. письменник, 1955. – Вип. 14: 20-30-ті роки: Нариси творчості/Упорядник С.А.Крижанівський. – 1989. – 407 с.
121. Підсуха О. О.Довженко. Сторінки щоденника // Дніпро. – 1989. – №7.
122. Пізнюк Л. Проблеми відчуження та абсурду в «Місті» В.Підмогильного // Слово і час. – 2000. – №5.
123. Пізнюк Л. Ще раз про «ВАПЛІТЕ» мовою документів і фактів // Слово і час. – 2000. – №12.
124. Поветкін Е. Гротеск у «Повісті про санаторійну зону» М.Хвильового // Українська мова та література. – 1997. – число 5(21).
125. Погрібна В. Скарби античності в живописі та поезіях Максима Рильського // Всесвітня література та культура. – 2001. – №11.
126. Поляруш О. Вслухався я у гомін золотий...(поема П.Тичини «Золотий гомін») // Дивослово. – 2004.–№2.
127. Салига Т. Євген Маланюк: художня ідентифікація Росії // Урок української. – 2004. – №8-9.
128. Святовець В. «Магічний кристал» (про роман І.Багряного «Тигролови» // Київ. – 1993. – №12.
129. Семенчук І. Борис Антоненко-Давидович: Літературний портрет. – К., 1997.
130. Семенчук І. До вивчення творчості Івана Багряного // Українська мова та література. – 1997. – Ч.18.
131. Семенчук І. Життєпис Олександра Довженка. – К., 1991.
132. Семенюк Г. Микола Куліш і становлення української драматургії радянської доби. – К., 1990.
133. Семенюк Г. Українська драматургія 20-х років. – К., 1993.
134. Сенік Л. Микола Хвильовий і роман «Вальдшнепи». – Львів, 1994.
135. Синевич Б. Маланюк – літературознавець // Слово і час. – 2002. – №2ю
136. Сірик Л. Моральні аспекти української еміграційної поезії // Слово і час. – 2004. – №2.
137. Слабошпицький М. 25 поетів української діаспори. – Київ: Ярославів вал, 2006. – 728 с.
138. Слабошпицький М. Тодось Осьмачка: Літературний профіль. – К., 1995.
139. Славутич Яр. Розстріляна муза: Нарис про поетів. – К., 1991.
140. Слоньовська О. Антологія національної української ідеї в «Огненному колі» Івана Багряного // Дивослово. – 2004. – №1.
141. Соловей Е. Українська філософська лірика. – Київ: Юніверс, 1998. – 368 с.

142. Стех М.Р. «Революція маленької людини» у ранніх п'єсах Миколи Куліша // Сучасність. – 1996. – №7-8.
143. Стус В. Феномен доби (Сходження на Голгофу слави).–К.,1993.
144. Тарнавський М. Останній твір В.Підмогильного // Всесвіт. – 1991. – №2.
145. Тельнюк С. «Молодий я, молодий...» Поетичний світ Павла Тичини (1906-1925).–К., 1990.
146. Тельнюк С. «Неодцвітаюча весно моя...». – К., 1991.
147. Тельнюк С. Містифікація генія у тоталітарному пеклі //Дніпро.–1991.–№1
148. Тищенко О. Образ інтимних переживань у поетичному дискурсі Є.Маланюка // Українська мова і література в школі. – 2005. – №1.
149. Ткаченко Н. «Україна в огні» О.Довженка – це «правда про народ і його лихо». Інтегрований урок // Історія в школах України. – 2001. – №4.
150. Філософський енциклопедичний словник / [голова редкол. В. І. Шинкарук]. — К. : Абрис, 2002. — 742 с.
151. Харчук Р. Речі, які не вибирають (новела М.Хвильового «Я/Романтика» в 11 класі) // Українська мова і література в школі. – 1991. – №8.
152. Шалата М. Талант красен, та нещасен (П.Тичина у сучасному прочитанні) // Дивослово. – 1994.–№12.
153. Шептицька Т. Тема малоросійства у творчості Євгена Маланюка // Українська мова і література. – 2000. – Ч.39.
154. Шерех Ю. Шоста симфонія Миколи Куліша // Куліш М. Твори: У 2 т. – К., 1990. – Т.2.
155. Шитюк Л. Поет боротьби й вселюдських ідеалів (Творчість Євгена Маланюка) // Українська мова і література в школі. – 2004.– №2.
156. Шугай І. Іван Багряний: Через терни Гетсиманського саду. – К., 1996.
157. Шудря М. Неокласики або «гроно нездоланих співців» // Українська література. 1999. – Число 7(119).
158. Шуляр В. Микола Хвильовий. Життя і творчість. «Я/Романтика» //Українська мова та література. – 2000. – Вересень. – число 35.
159. Яремчук І. Знак Є.Маланюка // Сучасність. – 2005. – №6.
160. Яценко Т. Національні традиції родинного виховання в романі І.Багряного «Тигролови» // Українська література в загальноосвітній школі. – 1999. – Ч. 1.

Інформаційні ресурси

- 1.www.ukrlit.com.ua - близько 300 творів вітчизняних письменників XVIII-XIX ст.
- 2.www.chtyvo.org.ua - популярна бібліотека української літератури. Містить тексти більшості представників покоління 1920-1930-х рр.
- 3.www.poetyka.uazone.net - найбільша поетична бібліотека популярних творів українською мовою
- 4.<http://pysar.net> - бібліотека української літератури
- 5.<http://ukrlife.org> - сайт «Українське Життя у Севастополі» містить літературні твори та критичні розвідки
- 6.<http://maysterni.com> - сайт «Поетичні майстерні» пропонує активне обговорення української літератури
- 7.www.inlit.com.ua - нетрадиційне бачення дійсності – на сторінках сайту «Інша література»
- 8.www.ilnan.gov.ua - офіційний сайт Інституту літератури ім.Т.Г.Шевченка НАН України – провідного

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит (5 семестр).

5. Засоби діагностики успішності навчання: опитування, співбесіда, коментування студентами окремих положень відповідей своїх товаришів, доповнення, колоквиум, усні та письмові відповіді на проблемні питання, виконання індивідуальних завдань, контрольна робота.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної роботи _____

Н. І. Василькова

5 вересня 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

(І половина ХХ століття)

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 014 «Середня освіта»
014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
освітня програма Українська мова і література.

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 035 «Філологія»
035.01 українська мова та література
освітня програма Українська мова і література

2018 – 2019 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни “Історія української літератури (І половина ХХ століття)” для студентів ОР «бакалавр» галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 «Середня освіта» 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітньої програми Українська мова і література; 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 «Філологія» 035.01 українська мова та література освітньої програми Українська мова і література.

Розробник: Філатова Оксана Степанівна, завідувач кафедри української мови і літератури, доктор філологічних наук, професор _____ (Філатова О.С.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «29» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри _____ (Філатова О.С.)

«29» серпня 2018 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>Денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна
	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: Великі здобутки і трагічні колізії “розстріляного відродження”	Спеціальність 014 «Середня освіта» 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітня програма Українська мова і література	Рік підготовки:
		3-й
Загальна кількість годин – 150	Спеціальність 035 «Філологія» 035.01 українська мова та література освітня програма Українська мова і література	Семестр
		5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: 2,8; аудиторних – 50, самостійної роботи студента – 100.	Освітній рівень бакалавра	Лекції
		16 год.
		Практичні
		34 год.
		Консультації
		Самостійна робота
		100 год.
Вид контролю		
іспит		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: 40 год. – аудиторні заняття, 80 год. – самостійна робота (33% ~ 67%).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Стан розвитку сучасної науки про словесне мистецтво вимагає повної обґрунтованої картини розвитку української літератури, зокрема нового осмислення літературного процесу першої половини ХХ століття, особливостей функціонування в цей період жанрово-стильових манер. В означеному аспекті надзвичайно вагомим є дослідження провідних проблем становлення та основних тенденцій розвитку української літератури першої половини ХХ століття як феномену в художньо-словесній творчості українського народу, зумовленого неймовірною складністю історичного процесу, гостротою соціально-політичних конфліктів, через які довелося пройти Україні, тощо.

Мета – спираючись на нові методологічні засади, вироблені сучасним літературознавством, дати студентам наукові знання історії, особливостей розвитку української літератури першої половини ХХ століття.

Завдання:

- об'єктивно й повно, з позицій історичної правди й відповідно до наукового обґрунтування критеріїв художньої творчості дослідити художній доробок як тих митців, чий творчий шлях зазнав спотворень і фальсифікацій, так і тих, чий твори були “канонізовані” радянським літературознавством і правили за взірць “соціалістичного реалізму”.
- допомогти глибше оволодіти принципами ідейно-художнього аналізу літературних творів, методологією їх оцінювання;
- спрямувати студентів на систематичне, глибоке осмислення найновіших літературознавчих праць;
- пов'язати вивчення корінних питань історії літератури з практичною роботою майбутніх викладачів мови і літератури, критиків і літературознавців;
- сприяти всебічному розвитку, активному становленню й самореалізації особистості майбутнього фахівця.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні володіти такими компетентностями:

загальнопредметними:

- навички наукової організації праці і застосовувати їх у практичній діяльності; уміти працювати з довідковими джерелами, базами даних різного типу, здійснювати загальнонауковий пошук, аналіз першоджерел;
- вміння використовувати здобуті знання під час проведення прес-конференцій, «круглих столів», «літературних віталень», презентацій книг тощо;
- вміння творчо застосовувати набуті знання під час проходження педагогічної практики;
- здатність генерувати нові ідеї;

фаховими:

- вміння розкривати характерні особливості індивідуального стилю митця;
- навички застосовувати різні аспекти літературознавчого аналізу;
- вміння здійснювати типологічні зв'язки між літературними явищами і фактами;
- використання здобутків сучасної літературознавчої науки;
- вміння виявляти риси взаємовпливу в українському та світовому літературно-мистецькому процесі.

1. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Літературна дійсність 20-30-х років ХХ ст. у контексті національного та соціального життя.

Тема 1. Панорама літературного життя 1920-х років.

- Український культурний ренесанс 20-х років ХХ століття: джерела, зміст і наслідки. Розмаїття стильових напрямів і течій.
- Літературні угруповання та їх програми.

- Літературна дискусія 1925–1928 років.

Тема 2. Література у межах соціалістичного реалізму: формування канону.

- Політика партії у сфері культурно-мистецького життя. Партійні постанови і резолюції. Запровадження єдиного творчого методу соціалістичного реалізму.
- Формування художньої парадигми в умовах посилення тоталітарного тиску. Переслідування і фізичне знищення української національної еліти.
- Література періоду II світової війни.

Кредит 2. Український літературний ренесанс 20-х – початку 30-х років (поезія, проза).

Тема 1. Поезія 20-х – початку 30-х років. Розмаїття стильових напрямів, шкіл, жанрів поетичного світовідчуття.

- Український символізм. Поетичний світ Павла Тичини.
- Український неокласицизм: інтелектуальна та філологічна культура, довершеність змісту і форми.
- Український неоромантизм. Поезія В. Сосюри, Є.Плужника.
- Експресіонізм як явище в українській поезії 20-х рр. Елементи поетики експресіонізму в творчості Т.Осьмачки, М.Бажана.

Тема 2. Проблемно-тематичні та жанрово-стильові обрії прози.

- Переорієнтація в системі жанрів. Напрямок стильової еволюції.
- “Мала” проза.
- “Велика” епічна проза.

Кредит 3. Український літературний ренесанс 20-х – початку 30-х років (драматургія). Кінодраматургія. Сатира і гумор.

Тема 1. Ідейно-тематичний діапазон української драматургії 1920 рр. Українське театральне мистецтво. Естетичні засади “Молодого театру” та театру “Березіль”.

- Драматургія М. Куліша.
- Творчий шлях І. Кочерги.

Тема 2. Кінодраматургія. Сатира і гумор.

- Сатира і гумор Остапа Вишні.
- Творча діяльність О. Довженка.

Кредит 4. Літературне життя Західної України першої половини ХХ століття.

Тема 1. Літературне життя Західної України в міжвоєнний період.

- Літературно-мистецькі школи, угруповання. Видавництва як рушії літературного життя.
- Модерні художні напрямки в західноукраїнській поезії. Поетичні міфологеми Б.-І. Антонича.

Тема 2. Західноукраїнська проза доби міжвоєнтя.

Кредит 5. Український літературний процес міжвоєнного двадцятиліття в еміграції.

Тема 1. Еміграція як соціально-політичне і духовно-культурне явище. Центри української еміграції.

- Доктрина “державницької літератури”. Історіософська концепція Є. Маланюка.
- Празька школа в українській поезії.

Тема 2. Тематичний діапазон і стильове розмаїття літератури еміграції: творчість Ю. Дарагана, Л. Мосендза, О. Ольжича, О. Теліги та ін.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
		л	п	кон	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Кредит 1.													
Літературна дійсність 20-30-х років ХХ ст. у контексті національного та соціального життя													
Тема 1. Панорама літературного життя 1920-х років.	16	2	4			10							
Тема 2. Література у межах соціалістичного реалізму: формування канону.	14	2				12							
Кредит 2.													
Український літературний ренесанс 20-х – початку 30-х років (поезія)													
Тема 1. Поезія 20-х – початку 30-х років. Розмаїття стильових напрямів, шкіл, жанрів поетичного світовідчуття.	16	2	6			8							
Тема 2. Проблемно-тематичні та жанрово-стильові обрії прози.	18	2	8			8							
Кредит 3.													
Український літературний ренесанс 20-х – початку 30-х років (драматургія). Кінодраматургія. Сатира і гумор													
Тема 1 Ідейно-тематичний діапазон української драматургії 1920 рр.	17	2	4			11							
Тема 2 Кінодраматургія. Сатира і гумор.	13	2	4			7							
Кредит 4.													
Літературне життя Західної України першої половини ХХ століття													
Тема 1. Літературне життя Західної України в міжвоєнний період.	14		2			12							
Тема 2. Західноукраїнська проза доби	14	2	2			10							

МІЖВОЄННЯ.												
Кредит 5.												
Український літературний процес міжвоєнного двадцятиліття в еміграції												
Тема 1. Еміграція як соціально-політичне й духовно-культурне явище.	12	2				10						
Тема 2. Тематичний діапазон і стильове розмаїття літератури еміграції.	16		4			12						
Усього годин	150	16	34			100						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Кредит 1. Великі здобутки і трагічні колізії “розстріляного відродження”	2
2	Втручання партії в хід дискусії. Література соцреалізму.	2
3	Кредит 2. Поетичний світ П.Тичини: творчі злети і падіння	2
4	Поетична неокласика Максима Рильського	2
5	Поетична творчість Михайля Семенка	2
6	Художній образ „утраченого” покоління у прозі Миколи Хвильового	2
7	Інтелектуальна проза В. Підмогильного	2
8	Романізовані біографії В.Петрова-Домонтовича	2
9	Імпресіоністична новелістика Григорія Косинки	2
10	Кредит 3. Проблеми історичного розвитку України та її перспективи в інтерпретації Миколи Куліша	2
11	Історична драматургія Івана Кочерги	2
12	Сатира і гумор Остапа Вишні	2
13	Літопис національної катастрофи в кінодраматургії О. Довженка	2
14	Кредит 4. Поетичні міфологеми Богдана-Ігоря Антонича	2
15	Селянський етос у романах Уласа Самчука	2
16	Кредит 5. Поетичний дискурс Євгена Маланюка	2
17	Трагедія України в художньому осмисленні Івана Багряного	2
Разом		34

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Кредит 1. Модерністські стильові напрями	10
2.	"Виробничий роман" (О.Копиленко, О.Кундзіч та ін.)	2
3.	Тема колективізації в українській літературі. Романи А.Головка	2
4.	Література періоду Великої Вітчизняної війни	8
5.	Кредит2. Поезія А.Малишка	2
6.	Проза Ю.Яновського.	4
7.	Творчість Миколи Бажана	2
8.	Поезія В.Сосюри	2
9.	Експериментаторські модерністичні пошуки	4
10.	Творчість Є.Плужника	2
11.	Кредит 3. Шляхи розвитку української драматургії в першій половині ХХ ст. (Я.Мамонтов, М.Ірчан, І.Дніпровський, К.Буревій)	8
12.	Кінодраматургія 20-х років.	4
13.	Драматургія Ю.Яновського, М.Бажана та ін.	2
14.	Сатира і гумор 20-х років: теми, образи, стиль.	2
15.	Безконфліктна драма соцреалізму	2
16.	Кредит 4. Історична тема в західноукраїнській прозі доби міжвоєнтя	6
17.	Діяльність літературної групи поетів-символістів "Митуса"	4
18.	Принципи художньої творчості "християнських" письменників групи "Логос"	4
19.	Ідейно-естетична платформа митців "радянськфільського" та ліберального спрямування	4
20.	Модерні художні напрями в західноукраїнській поезії міжвоєнних десятиліть	4
21.	Кредит 5. Творча діяльність письменницької групи "Танк".	2
22.	Формування "празької школи" поетів, естетичні засади "пражан"	6
23.	Основні принципи героїчної етики О.Ольжича і О. Теліги.	4
24.	Поезія "варшавської" групи митців	4
25.	Поезія Н. Ливицької-Холодної, О.Лятуринської, О. Стефановича.	6
Разом		100

7. Індивідуально-дослідне завдання

Великі здобутки і трагічні колізії "розстріляного відродження"

8. Методи навчання

Методи навчання: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові та дослідницькі.

9. Методи контролю

Методи контролю:

фронтальний, груповий, індивідуальний, комбінований.

Форми контролю:

опитування, співбесіда, коментування студентами окремих положень відповідей своїх товаришів, доповнення, колоквіум, усні та письмові відповіді на проблемні питання, виконання індивідуальних завдань, контрольна робота.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота					Контрольна робота	Іспит	Накопичувальні бали/сума
K1	K2	K3	K4	K5	60 б. (3 x 20 б.)	160 б.	400 б.
40 б.	40 б.	40 б.	30 б.	30 б.			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Критерії оцінки знань із літератури

Оцінка А («відмінно», 90-100) ставиться, якщо студент:

- вільно володіє категоріально-понятійним апаратом теорії літератури;
- усі передбачені навчальною програмою завдання виконані на високому рівні;
- володіє мистецтвом аналізу літературного твору, застосовуючи при цьому методологічні та методичні принципи системного підходу; точно виявляє художність твору за змістовими та формальними критеріями;
- уміє логічно та аргументовано викладати свої думки в усній та письмовій формі;
- бездоганно відповів на питання модульного контролю – як письмового, так і усного;

Оцінка Б («добре», 80-89) ставиться, якщо студент:

- в основному добре володіє фактичним матеріалом з історії української літератури, уміє застосовувати його при аналізі літературного твору і літературного процесу, проте допускає при цьому незначні помилки та неточності;
- усі передбачені навчальною програмою завдання виконані, якість виконання більшості з них близька до максимальної;
- належним чином володіє методологією та методикою аналізу літературного твору, проте допускає неточності у формулюванні головних смислів та в аналізі виражально-зображувальних засобів;
- добре володіє усним та письмовим мовленням, проте в письмових модульних контрольних роботах допускає незначні помилки.

Оцінка С («добре», 65-79) ставиться, якщо студент:

- в основному добре володіє категоріальним та теоретичним апаратом теорії літератури;
- володіє методологією та методикою аналізу літературного твору, проте допускає неточності у визначенні головних смислів твору;
- більшість завдань, передбачених програмою, виконані, але деякі з них мають недоліки, фактичні та змістові помилки;
- недостатньо користується літературою та інтернетресурсами;
- допускає незначні змістові та граматичні помилки у письмових роботах.

Оцінка Д («задовільно», 55-64) ставиться, якщо студент:

- посередньо володіє фактичним матеріалом з історії української літератури, допускає незначні помилки у розумінні основних категоріальних понять теорії літератури;
- відчуває деякі труднощі при ілюстрації теоретико-літературних положень конкретними прикладами;
- недостатньо розуміє логіку та особливості літературного процесу;
- має проблеми з усним та письмовим мовленням.

Оцінка Е («задовільно», 50-54) ставиться, якщо студент:

- неглибоко та не системно засвоїв історико-літературний матеріал, відтворює його репродуктивно – тобто з недостатньою осмисленістю;
- відчуває труднощі при ілюстрації теоретико-літературних положень конкретними прикладами;
- з недостатньою професійністю володіє термінологічним апаратом теорії літератури;
- погано розуміє логіку та особливості літературного процесу;
- має проблеми з усним та письмовим мовленням.

Оцінка FХ («незадовільно», 35-49) ставиться, якщо студент:

- володіє незначною частиною історико-літературного навчального курсу;
- не уміє ілюструвати теоретичні положення конкретними прикладами;
- не володіє теоретичним апаратом;
- допускає грубі помилки при виявленні головних смислів художнього твору, не уміє аналізувати його поетикальну систему;
- не володіє системою критеріїв оцінки художності літературного твору;

11. Методичне забезпечення

1. Філатова О.С. Імпресіонізм в українській прозі початку ХХ ст. // Слово і час. – 1999. – № 6.
2. Філатова О. Історія української літератури першої половини ХХ століття: ідея – світогляд – стиль : навчальний посібник. – Миколаїв: МДУ, 2007. – 128 с.
3. Філатова О. Коли поет стає ученим, а учений поетом... (Модель авторської естетично-образної свідомості в романізованих біографіях Віктора Петрова-Домонтовича) // Укр. мова й літ. в сер. школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2008. – № 5. – С. 92 – 100.
4. Філатова О. Прагматичні моделі буття в романі «Місто» В.Підмогильного і «Любий друг» Г. Де Мопассана // Науковий вісник Миколаївського державного університету. Філологічні науки: зб. наук. пр. – Миколаїв: МДУ, 2009. – Вип. 22. – С.173 – 178.
5. Філатова О. Український роман 20–30-х років ХХ століття: типологія авторської свідомості: монографія. – Миколаїв : Іліон, 2010. – 485 с.
6. Філатова О.С. “Виробничий” роман як технократичний проект “інженерії людської душі”// Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – К. : ВПЦ “Київський університет”, 2011. – Вип. 22. – С.26–30. (http://papers.univ.kiev.ua/article/_Manufacture_novel_as_the_te_hnocratic_project_of__15863)
7. Філатова О. Український авангардний роман: тексти та їх інтерпретація: навч. пос. – Миколаїв : Іліон, 2013.
8. Філатова О. С. Українська проза 1920-х рр.: ідейно-тематична та жанрово-стильова парадигматика // Науковий вісник Миколаївського державного університету: зб. наук. пр.. – Миколаїв: МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2013. – Вип. 4.11(90). – С. 281 – 287.
9. Філатова О.С., Казанжи О. В. Українська література 20–30-х років ХХ століття: основні тенденції розвитку й естетична стратегія: навч. пос. із грифом МОН України. – Миколаїв: Іліон, 2013. – 235 с.
10. Філатова О. С. Художні експерименти В. Винниченка: конфлікт духовного й тілесного // Науковий вісник Миколаївського державного університету: зб. наук. пр. – Миколаїв: МНУ ім. В.О. Сухомлинського, 2013. – Вип. 4.12 (96). – С. 230 – 235.

11. Філатова О. С. Тип героя-переродженця в повісті М. Хвильового «Іван Іванович» і романі О. Копиленка «Визволення» // Науковий вісник Миколаївського державного університету: зб. наук. пр.; [За ред. О. С. Філатової]. – Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2014. – Вип. 4.13 (104). – С. 271 – 275.
12. Філатова О. С. Художній проект «шукача-деструктатора» (роман Г. Шкурупія «Двері в день») // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського: зб. наук. пр.; [За ред. О. С. Філатової]. – Миколаїв: МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2014. – Вип. 4.14 (111). – С. 178 – 183.
13. Дитяча книжка в ідеологічній системі координат / О. С. Філатова // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Філологічні науки (літературознавство): зб. наук. пр.; [за ред. О. С. Філатової]. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2015. – №1 (15). – квітень (2015). – С. 204 – 210.
14. Філатова О. С. Історія української літератури першої половини ХХ століття : навчально-методичні рекомендації. – Миколаїв, Іліон, 2016. – 92 с.
15. «Іде розсміяний і босий хлопчина з сонцем на плечах...»: поетичні міфологеми Богдана-Ігоря Антонича // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Філологічні науки (літературознавство): зб. наук. пр. – Миколаїв: МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2017. – С.214–218.
16. Філатова О. Автор і текст у системі соцреалізму: монографія. – Миколаїв: Іліон, 2017. – 244 с.
17. Парадокси радянського задзеркалля в українському виробничому романі // Текст. Контекст. Інтертекст. – 2017. – № 2. http://text-intertext.in.ua/pdf/n022017/filatova_oksana_02_2017.pdf
18. Специфіка характеротворення в ідеологічно інспірованих текстах // Текст. Контекст. Інтертекст. – 2018. – № 3. <http://text-intertext.in.ua/index.php?id=236>

12. Рекомендована література

Базова література:

1. Історія української літератури. ХХ століття: у 2 кн. – К., 1993. – Кн.1: 1910-1930-ті рр.
2. Історія української літератури ХХ століття : у 2 кн. – К., 1994. – Кн. 2. Ч.1 (1940– 1950-ті рр.).
3. Українська література ХХ століття: Посібник. –К., 1993.
4. Агеева В. Жіночий простір: Феміністичний дискурс українського модернізму. – К., 2003.
5. Астаф'єв О. Лірика української еміграції: еволюція стильових систем. – К., 1998.
6. Біла А. Український літературний авангард : пошуки, стильові напрямки: монографія. – К., 2006.
7. Білецький О.І.Літературно-критичні статті. – К., 1990.
8. Грабович Г. Велика література. – К., 1994.
9. Гречанюк С. На тлі ХХ століття. – К., 1990.
10. Гроно нездоланих співців: Літературні портрети українських письменників ХХ ст., твори яких увійшли до оновлених шкільних програм: Навч. посібник. – К., 1997.
11. Гундорова Т. Проявлення слова. Дискурсія раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація. – Львів, 1997.
12. Дзюба І. М. Пастка. Тридцять років зі Сталінім. П'ятдесят років без Сталіна. Київ: Криниця, 2003. 144 с.
13. 20-ті роки: Літературні дискусії, полеміки. – К., 1991.
14. Експресіонізм : зб. наук. пр. –Львів : Класика, 2002.
15. Єфремов С. Історія українського письменства. – К., 1995.
16. Єфремов С. Літературно-критичні статті. – К., 1993.
17. Жулинський М. Із забуття – в безсмертя. – К., 1990.
18. Жулинський М. Слово і доля. – К., 2002.
19. Зборовська Н. В. Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури. – К., 2006.
20. „З порога смерті ...” Письменники України – жертви сталінських репресій. – К, 1991.
21. Ільницький М. Від „Молодої Музи” до „Празької школи”. – Львів, 1995.
22. Ільницький М. Західноукраїнська і емігрантська поезія 20-30-х років. – К., 1992.
23. Ільницький О. Український футуризм (1914–1930). – Львів, 2003.
24. Кавун Л. І. “М'ятежні” романтики вітаїзму: Проза ВАПЛІТЕ. – Черкаси, 2006.
25. Ковалів Ю. Романтична стильова течія в українській радянській поезії 20-30-х рр. – К., 1988.

26. Ковалів Ю. Українська поезія першої половини ХХ століття. – К., 2000.
27. Ковалів Ю. Літературна дискусія 1925-1928 рр. – К., 1990.
28. Кононенко П. Українська література: Проблеми розвитку. – К., 1997.
29. Костюк Г. Сталінізм в Україні (Генеза і наслідки). – К., 1995.
30. Красильникова О.В. Історія українського театру ХХ сторіччя. – К., 1999.
31. Лавріненко Ю. Розстріляне відродження. Антологія 1917-1933. – К., 2001.
32. Луцький Ю. Літературна політика в Радянській Україні 1917-1934 рр. – К., 2000.
33. Мовчан Р. Українська проза ХХ століття в іменах. – К., 1997.
34. Моренець В. Національні шляхи поетичного модерну першої половини ХХ століття: Україна і Польща. – К., 2002.
35. Нахлік О. Письменник – нація – універсум. Світоглядні та художні шукання в літературі ХІХ-ХХ століть. – Львів, 1999.
36. Неврлий М. Українська поезія 20-х років: Мікропортрети в художніх стилях і напрямках. – К., 1991.
37. Неврлий М. Муза любові й боротьби. Українська поезія празької школи. – К., 1995.
38. Павлишин М. Канон та іконостас: Літературно-критичні статті. – К., 1997.
39. Павличко С. Дискурс українського модернізму. – К., 1997.
40. Салига Т.Ю. Високе світло. – Львів, 1994.
41. Салига Т. Імператив. – Львів, 1997.
42. Саєнко В. Українська модерна поезія 20-х років ХХ століття: ренесансні параметри. – Одеса, 2004.
43. Свєрбілова Т. Від модерну до авангарду : жанрово-стильова парадигма української драматургії першої третини ХХ століття. – Черкаси, 2009.
44. Семенюк Г. Українська драматургія 20-х років. – К., 1993.
45. Славутич Яр. Розстріляна муза. – К., 1992.
46. Соловей Е. Українська філософська лірика. – К., 1999.
47. Стрілецька Голгофа: Спроба антології. – Львів, 1992.
48. Хархун В. П. Соцреалістичний канон в українській літературі: генеза, розвиток, модифікації монографія. – Ніжин, 2009.
49. Шерех (Шевельов) Ю. Не для дітей. – Нью-Йорк, 1969; Друга черга – Сучасність, 1977; Третя сторожа. – К., 1993.
50. Шумило Н. Під знаком національної самобутності. Українська художня проза і літературна критика кінця ХІХ — поч. ХХ ст. – К., 2003.

Допоміжна література:

1. Агеєва В. Олекса Слісаренко. – К., 1990.
2. Агеєва В. Поетика парадокса: Інтелектуальна проза В. Петрова-Домонтовича. – К., 2006.
3. Агеєва В. Українська імпресіоністична проза. – К., 1994.
4. Антологія журнальної літературної критики 20-х років ХХ століття. Навч. посібник / Укладач Л.М.Романюк. – Миколаїв: Іліон, 2007. – 340 с.
5. Антофінчук В. Євангельські образи в українській літературі ХХ століття. – Чернівці, 2001.
6. Безхутрий Ю. Хвильовий: проблеми інтерпретації. – Харків, 2003.
7. Бойко Л. З когорти одержимих: Життя і творчість Бориса Антоненка-Давидовича в літературному процесі ХХ століття. – К., 2004.
8. Брюховецький В. Микола Зеров. – К., 1990.
9. Весни розспіваної князь: Слово про Антонича. – Львів, 1989.
10. Войчишин Ю. Ярий крик і біль тужавий: Поетична особистість Є.Маланюка. – К., 1993
11. Голубева З. Іван Кочерга. – К., 1983.
12. Голубева З. Микола Бажан. – К., 1984.
13. Голубева З. Юрій Смолич: Нарис життя і творчості. – К., 1990.
14. Дем'янівська Л. Андрій Малишко: Життя і творчість. – К.: Дніпро, 1985.
15. Журба С. Художній світ української імпресіоністичної повісті 20-х років ХХ століття. – Тернопіль, 2000.
16. Жулинський М. Микола Хвильовий. – К., 1991.
17. Зборовська Н. „Ганцююча зірка” Тодося Осьмачки. – К., 1996.
18. Зуб І. Остап Вишня: Риси творчої індивідуальності. – К., 1991.
19. Ільницький М. Богдан-Ігор Антонич: Нарис життя і творчості. – К., 1991.
20. Ільєнко І. Жага: Труді і дні Максима Рильського. – К., 1995.
21. Ільєнко І. У жорнах репресій: про українських письменників (за архівами ДПУ-НКВС). – К., 1995.

22. Качкан В. Ірина Вільде: Нарис життя і творчості. – К., 1991.
23. Ключек Г. „Душа моя сонце намріяла...”: Поетика „Сонячних кларнетів” П.Г.Тичини. – К., 1986.
24. Корнієнко Н. Лесь Курбас: Репетиція майбутнього. – К., 1998.
25. Корогодський Р. Довженко в полоні. Розвідки та есеї про майстра. – К., 2000.
26. Костенко Н. Поетика М.Бажана. – К., 1981.
27. Кошелівець І. Олександр Довженко. Спроба творчої біографії. – Мюнхен, 1980.
28. Кузякіна Н. П'єси Миколи Куліша: Літературна і сценічна історія. – К., 1970.
29. Курбас Лесь. Березіль. Із творчої спадщини. – К., 1988.
30. Куценко Л. Dominus Маланюк: тло і постать. – Кіровоград, 2001.
31. Куценко Н. Сторінки життя і творчості О.Довженка. – К., 1975.
32. Махно В. Художній світ Богдана-Ігоря Антонича. – Тернопіль, 1999.
33. Мельник В. Суворий аналітик доби: Валер'ян Підмогильний в ідейно-естетичному контексті української прози першої половини ХХ століття. – К., 1994.
34. Моринець В. Володимир Сосюра: Нарис життя і творчості. – К., 1996.
35. Михайлин І. Жанр трагедії в українській радянській драматургії. – К., 1989.
36. Наєнко М. Григорій Косинка: Літературно-критичний нарис. – К., 1989.
37. Новиченко Н. Поетичний світ М.Рильського (1910-1941). – К., 1980; 1941-1964. – К., 1995.
38. Панченко В. Юрій Яновський: Життя і творчість. – К., 1988.
39. Панченко Ю. Морський рейс Юрія Третього. – Кіровоград, 2002.
40. Просалова В. Поезія «празької школи». – Донецьк, 2000.
41. Семенюк Г. М.Куліш і становлення української драматургії радянської доби. – К., 1990.
42. Семенчук І. Юрій Яновський: Життя і творчість. – К., 1990.
43. Семенчук І. Борис Антоненко-Давидович: Літературний портрет. – К., 1997.
44. Скирда Л. Є.Плужник. Літературний портрет. – К., 1990.
45. Слабошпицький М. Годось Осьмачка: Літературний профіль. – К., 1995.
46. Тарнавський М. Між розумом та ірраціональністю: Проза В.Підмогильного. – К., 2004.
47. Тельнюк С. Молодий я, молодий: Поетичний світ Павла Тичини (1906-1924). – К., 1990.
48. Ткачук М. Наративні моделі українського письменства. – Тернопіль, 2007.
49. Харлан О. Дискурс катастрофізму в українській і польській прозі (1918-1939). – К., 2008.
50. Шугай І. Іван Багряний: Через терни Гетсиманського саду. – К., 1996.

13. Інформаційні ресурси

1. http://old.firo.ru/index.php?option=com_content&task=view&id=432&Itemid=70
2. <http://magazines.russ.ru/nlo/2010/101/>
3. http://magazines.russ.ru/novyi_mi/1994/12/dobren.html
4. <http://www.fedy-diary.ru/?p=2689>
5. <http://vilenin.eu/t12/p098>
6. http://exlibris.ng.ru/philology/1999-11-04/4_nehotyat.html
7. http://papers.univ.kiev.ua/article/_Manufacture_novel_as_the_te_hnocratic_project_of__15863
8. <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/1201/1/Filatova.pdf>
9. <http://poetry.uazone.net/tychina/>
10. http://www.anthropos.org.ua/jspui/bitstream/123456789/467/1/123-135_Сеник_Л.pdf
11. http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/NZTNPU/lit/2009_27.pdf